

Sygn. akt III AUa 984/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Aleksandra Urban (spr.)
Sędziowie:	SSA Maria Salańska - Szumakowicz SSA Barbara Mazur
Protokolant:	Angelika Judka

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2012 r. w Gdańsku

sprawy J. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wysokość emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 3 kwietnia 2012 r., sygn. akt VIII U 2130/11

zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyłącza z podstawy wymiaru emerytury J. G. wynagrodzenie za okres od 1 stycznia do 13 listopada 1975 roku i oddala apelację w pozostałym zakresie.

Sygn. akt III AUa 984/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przeliczył od dnia 1 października 2011 roku emeryturę przysługującą ubezpieczonemu J. G.. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1976 – 1991, 1993, 1995 - 1997, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 121,13%.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony J. G., wskazując, iż nie uwzględniono w niej wpisów wynagrodzeń w legitymacji ubezpieczeniowej za okres od 1 listopada 1975 roku do 31 marca 1976 roku.

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 3 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał pozwanego do obliczenia emerytury J. G. przez przyjęcie: w roku 1975 wynagrodzenia minimalnego za okres od 01 stycznia do 13 listopada 1975 roku oraz kwoty 6.849 złotych za okres od 14 listopada do 31 grudnia 1975 roku, w roku 1976 kwotę 13.113 złotych za okres od 01 stycznia do 31 marca 1976 oraz kwotę 82.696 złotych wynikającą z legitymacji ubezpieczeniowej przy wyliczeniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 122,05%

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł o następujące ustalenia faktyczne. Decyzją z dnia 11 października 2006 roku organ rentowy przyznał ubezpieczonemu J. G. prawo do emerytury od dnia 14 czerwca 2006 roku, tj. od dnia osiągnięcia wieku emerytalnego 65 lat. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1976 – 1991, 1993, 1995 - 1997. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 120,78%. W dniu 14 października 2011 roku ubezpieczony zgłosił do organu rentowego wniosek o przeliczenie emerytury w oparciu o zarobki wykazane w legitymacji ubezpieczeniowej za okres od 1 stycznia 1976 roku do 31 marca 1976 roku. Zaskarżoną decyzją z dnia 28 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. przeliczył od dnia 1 października 2011 roku emeryturę przysługującą ubezpieczonemu J. G.. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu ubezpieczenia, tj. z lat 1976 – 1991, 1993, 1995 - 1997, gdzie wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 121,13%. Ubezpieczony w okresie od 26 października 1972 roku do 15 października 1975 roku odbywał służbę wojskową. W okresie od 14 listopada 1975 roku do 31 marca 1976 roku ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) – Oddział (...) w S.. Legitymacja ubezpieczeniowa J. G. nr (...) potwierdza, iż w okresie listopad 1975 roku – marzec 1976 roku osiągnął zarobek w kwocie 21.858 zł oraz za 1976 roku w kwocie 82.696 zł. W toku postępowania sądowego pozwany organ rentowy został zobowiązany do hipotetycznego wyliczenia świadczenia ubezpieczonego z uwzględnieniem jego wynagrodzenia za okres od 1 do 31 marca 1976 roku obliczonego poprzez podzielenie kwoty 21.858 zł przez 5, uzyskując w ten sposób przybliżone miesięczne wynagrodzenie ubezpieczonego za okres od 14 listopada 1975 roku do 31 marca 1976 roku. Organ rentowy dokonał przeliczenia wysokości emerytury ubezpieczonego. Do wyliczenia wysokości emerytury przyjęto wynagrodzenie minimalne za okres od 1 stycznia 1975 roku do 13 listopada 1975 roku oraz kwotę 6.849 zł za okres od 14 listopada 1975 roku do 31 grudnia 1975 roku. Za okres od 1 stycznia 1976 roku do 31 marca 1976 roku przyjęto kwotę 13.113 zł oraz za pozostałe miesiące 1976 roku kwotę 82.696 zł. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 122,05%.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Okręgowy zważył, iż odwołanie ubezpieczonego J. G. zasługuje na uwzględnienie. Sąd ten przywołał znajdujące zastosowanie przepisy prawa i wskazał, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była kwestia przeliczenia emerytury ubezpieczonego z uwzględnieniem zarobków za lata 1975 - 1976, wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej. Ubezpieczony udowodnił wysokość wynagrodzenia uzyskanego w okresie od 14 listopada 1975 roku do 31 marca 1976 roku wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej, w której widnieje informacja o wynagrodzeniu zasadniczym za ten okres w kwocie 21.858 zł. Ponieważ, jak zostało ustalone, ubezpieczony był zatrudniony w tym okresie i otrzymywał za swoją pracę wynagrodzenie, zasadnym było ustalenie podstawy wymiaru jego emerytury przy przyjęciu zarobku za okres wykonywania zatrudnienia w tym okresie w wysokości zarobku wykazanego w legitymacji ubezpieczeniowej. Ubezpieczony również wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej wykazał wysokość wynagrodzenia za pozostałe miesiące 1976 roku w kwocie 82.696 zł. Sąd Okręgowy nie znalazł podstaw dla kwestionowania zarobków wynikających z legitymacji ubezpieczeniowej za lata 1975 - 1976, zobowiązał pozwanego do wydania hipotetycznej decyzji, przy uwzględnieniu do przeliczenia świadczenia zarobków wykazanych w legitymacji ubezpieczeniowej za te lata. Jak wynika z hipotetycznego wyliczenia dokonanego przez ZUS, przy przyjęciu stawek wynagrodzenia wynikających z legitymacji ubezpieczeniowej za lata 1975 - 1976, wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 122,05% i jest korzystniejszy od wyliczonego w poprzednio wydanych decyzjach. Oczywiście zatem jest, że zasadnym jest przyjęcie jako podstawy wymiaru świadczenia za lata 1975 – 1976 zarobków w takich wysokościach, jakie zostały uwzględnione przez pozwanego dla potrzeb hipotetycznego wyliczenia wysokości emerytury. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł organ rentowy, zaskarżając go w całości i zarzucając: naruszenie prawa materialnego art. 15 ust. 1 oraz ust. 2a w zw. z art. 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 r., nr 152, poz. 1227); naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. polegającego na przekroczeniu swobodnej oceny dowodów. Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia przez Sąd I instancji. W uzasadnieniu skarżący umotywowował podniesione zarzuty i wnioski, w szczególności wskazując, że przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS., wysokość emerytury stanowi przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego, co łączy się z koniecznością udowodnienia wysokości podstawy wymiaru składek z wybranego okresu. Ponadto brak jest podstaw prawnych do przyjęcia za okres (od 01 stycznia 1975r. do 13 listopada 1975r. wynagrodzenia minimalnego. Zgodnie bowiem z przepisem art. 15 ust. 2a w/w ustawy, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. Ubezpieczony w okresie od 26 października 1972r. do 15 października 1975r. odbywał służbę wojskową, (k. 35 tom I akt), a zatem nie był w w/ w okresie pracownikiem. Z akt osobowych zaś wynika, iż do pracy powrócił 14 listopada 1975r.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego zasługuje na uwzględnienie w sposób skutkujący zmianą zaskarżonego wyroku.

Na wstępie wyjaśnić należy, że jeżeli sąd I instancji błędnie ustali kluczowe dla rozstrzygnięcia fakty, to nawet przy prawidłowej interpretacji stosowanych przepisów prawa materialnego, wydany wyrok nie będzie odpowiadał prawu.

Innymi słowy, subsumcja nie odpowiadających prawdzie przedmiotowo istotnych ustaleń faktycznych skutkuje naruszeniem prawa materialnego, a pamiętać należy, że kontroli w tym zakresie sąd odwoławczy dokonuje z urzędu / por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r. III CZP 49/07, OSNC 2008/6/55, Biul. SN 2008/1/13, Wspólnota 2008/7/44, Prok. i Pr.-wkl. 2009/6/60/.

Mając na uwadze powyższe, zasadnym jest w pierwszej kolejności odnieść się do podniesionego zarzutu naruszenia prawa procesowego – art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów.

Stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonania sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a ponadto powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i – ważąc ich moc oraz wiarygodność – odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999 r., sygn. akt II UKN 685/98, OSNAPIUS Nr 17/2000, poz. 655, LEX nr 41437).

Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił przy ocenie dowodów zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. W takim wypadku podważona skutecznie może być przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów, a także będące jej konsekwencją ustalenie stanu faktycznego i jego subsumowanie pod określony przepis prawa. To natomiast, że określone dowody ocenione zostały niezgodnie z intencją strony skarżącej nie oznacza jeszcze, iż Sąd dopuścił się naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. Dla należytego umotywowania swojego stanowiska strona apelująca powinna wykazać, jakich to konkretnych uchybień w ocenie dowodów dopuścił się Sąd pierwszej instancji, to jest – czy i w jakim zakresie ocena ta jest niezgodna z zasadami prawidłowego rozumowania, wiedzą lub doświadczeniem życiowym, względnie – czy jest ona niepełna.

Zgodnie z wyjaśnieniem udzielonym przez Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 16 listopada 2005 r. sygn. akt I ACa 447/05, LEX nr 177024, które Sąd odwoławczy podziela, zarzut sprzeczności istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego może tylko wówczas wzruszyć zaskarżony wyrok, gdy istnieje dysharmonia między materiałem zgromadzonym w sprawie a konkluzją, do jakiej doszedł Sąd na jego podstawie.

Odnosząc powyższe rozważania natury ogólnej do realiów przedmiotowej sprawy, wskazać należy, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające dla rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów, zakreślonych wyżej wskazanym przepisem. Zwrócić należy również uwagę, iż apelujący sformułował zarzut naruszenia art. 233 k.p.c., jednak z uzasadnienia apelacji wynika, że nie kwestionuje żadnych ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, a wyłączenie ich ocenę prawną.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny zaakceptował w całości ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji, traktując je jak własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich ponownego szczegółowego przytaczania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 1998 r., sygn. I PKN 339/98, opubl. OSNAPiUS z 1999 r., z. 24, poz. 776).

Przechodząc do omówienia podstawy prawnej rozstrzygnięcia, wstępnie wskazać należy, iż co do zasady Sąd Okręgowy prawidłowo ustalił wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego w spornym okresie. Odpowiadając w tym miejscu na wysoce ogólnie sformułowany zarzut apelacji, podkreślić należy, iż wpis w legitymacji ubezpieczeniowej w wskazuje dokładną wysokość wynagrodzenia (21 858 zł) J. G. w okresie od listopada 1975r. do marca 1976r. oraz 9 188,44 zł w 1976r. Wbrew zatem sugestii skarżącego nie jest to wysokość ustalona w sposób przybliżony lub prawdopodobny, a pewny. Zastosowany zaś przez Sąd Okręgowy sposób ustalenia miesięcznej wysokości wynagrodzenia w okresie od listopada 1975r. do marca 1976r. poprzez podzielenie kwoty 21 858 zł przez 5, przy uwzględnieniu, że ubezpieczony wrócił do pracy 14 listopada 1975r., z jednej strony prowadzi do zaniżenia miesięcznej wysokości wynagrodzenia, na co zgodził się ubezpieczony, ale z drugiej strony daje pewność, że w tej wysokości wynagrodzenie ubezpieczony otrzymał.

Zasadnie natomiast organ rentowy zarzucił, iż okresie od stycznia do listopada 1975r. ubezpieczony odbywał służbę wojskową, a zatem brak jest podstawy do przyjęcia w tym okresie wynagrodzenia minimalnego. Na marginesie zaś zauważyć można, iż to organ rentowy wykraczając poza zobowiązanie Sądu Okręgowego uwzględnił ten okres wyliczając hipotetyczną wysokość emerytury z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia wskazanego w legitymacji ubezpieczeniowej /k. 25/.

Mając na uwadze powyższe, na mocy art. 386 § 1 k.p.c. zmienić należało zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyłączyć z podstawy wymiaru emerytury J. G. wynagrodzenie za okres od 1 stycznia do 13 listopada 1975r., oraz na mocy art. 385 k.p.c., oddalić apelację w pozostałej części.